

Prof. dr hab. Tomasz Pietrzykowski
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski w Katowicach

**Recenzja osiągnięć naukowych Pana dr. Kamila Mamaka
sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

1. Wstęp

Niniejsza recenzja została sporządzona w ramach postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne Panu dr. Kamilowi Mamakowi, wszczętego uchwałą Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 8 kwietnia 2024 r. (nr 48/IV/2024).

Zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, przedmiotem recenzji sporządzanej dla celów postępowania habilitacyjnego powinna być ocena spełnienia przez habilitanta kryteriów określonych w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy. Należy do nich posiadanie w dorobku naukowym osiągnięć stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny, w tym co najmniej jednej monografii naukowej lub cyklu powiązanych tematycznie publikacji, a także istotna aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

Doktorant przedłożył w dokumentacji załączonej do wniosku stosowny wykaz osiągnięć oraz opis dotychczasowej aktywności, które powinny być przedmiotem oceny recenzentów i członków komisji habilitacyjnej.

**2. Monografia pt. *Robotics, AI and Criminal Law: Crimes against Robots*, Routledge
2023**

Jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy, habilitant przedstawił monografię wydaną w Routledge - jednym z najbardziej renomowanych wydawnictw naukowych na świecie. Jest ona zwieńczeniem dotychczasowego zainteresowania

badawczego habilitanta problematyką odpowiedzialności karnej robotów (w szczególności autonomicznych agentów działających w oparciu o systemy sztucznej inteligencji), a szerzej – prawnych, etycznych i filozoficznych aspektów technologii cyfrowych, którym poświęcił także szereg interesujących publikacji poprzedzających monografię habilitacyjną.

Podstawowym przedmiotem rozważań autora są kwestie odpowiedzialności karnej i jej etycznych przesłanek w odniesieniu do robotów nie traktowanych jako odrębne, samoistne podmioty moralne. Autor stoi na stanowisku, które w pełni podzielam, że aktualny stan rozwoju technologii cyfrowych, w tym systemów sztucznej inteligencji, nie uzasadnia postrzegania systemów działających w oparciu o nie, jako podmiotów posiadających moralnie i prawnie relewatywne interesy. Z tego względu ewentualna dyskusja wokół ich personifikacji może i powinna odwoływać się do racji pragmatycznych związanych z możliwie najlepszą realizacją i ochroną interesów ludzi, na które wpływ mogą wywierać interakcje z robotami i innymi typami sztucznych agentów.

Warto dodać, że omówienie współczesnych koncepcji etycznych istotnych w punkcie widzenia dyskusji nad właściwym ukształtowaniem regulacji prawnych dotyczących sytuacji robotów (w tym poglądów etyki relacyjnej, uwspółcześnianych koncepcji kantyizmu czy arystoteleizmu), jakich dokonuje habilitant w pierwszych partiach monografii, uważam za bardzo kompetentne i prawniczo przydatne.

Uznając, że dyskusja o samoistnej wartości prawnej i ochronie interesów samych robotów byłaby co najmniej przedwczesna, autor skupia się na kwestiach prawnych dotyczących traktowania robotów niepostrzeganych przez prawo jako posiadaczy samoistnego statusu podmiotowego w prawie, który uzasadniałby traktowanie ich interesów jako odrębnego przedmiotu ochrony prawnej o charakterze zasadniczym.

Pierwszym z poruszanych przez habilitanta wątków jest możliwość traktowania niektórego rodzaju robotów jako technologii na tyle spersonalizowanych, że nie stanowiących jedynie „rzeczy” w pełni odrębnej od korzystającego z nich człowieka. Autor odwołuje się tu do znanej filozoficznej koncepcji „umysłu rozszerzonego” (*extended mind hypothesis*), której prawną użytecznością zajmował się w jednej z dwóch obronionych rozpraw doktorskich. Rozdział ten traktuję, jako swego rodzaju pomost pomiędzy *stricte* filozoficzno-etycznymi rozważaniami zawartymi w pierwszych rozdziałach pracy, a jej zasadniczą częścią, skoncentrowaną na analizie prawnokarnych aspektów aktualnego stanu robotyki i jej najbliższych perspektyw rozwojowych.

Kolejne rozdziały rozprawy uważam za najistotniejsze z punktu widzenia wkładu autora do dyskusji prawno-regulacyjnej, której znaczenie i ciężar bardzo szybko przenosi się ze spekulatywnych rozważań filozoficznoprawnych na dyskusję o charakterze dogmatyczno-normatywnym – prowadzoną zarówno w ujęciu *de lege ferenda*, jak i *de lege lata*.

Autor porusza w nich problem prawnej oceny przemocy wobec robotów, w szczególności ich niszczenia. Zwraca uwagę na badania wskazujące, że postrzeganie społeczne agresji wobec robotów (w szczególności humano- lub animaloidalnych) istotnie różni się od reakcji na niszczenie rzeczy utożsamianych jedynie z określoną wartością majątkową. Habilitant formułuje tezę, że tego rodzaju czyny mogą i powinny być rozważane jako godzące w moralność publiczną, a nie jedynie w majątkowy interes konkretnego właściciela, wynikający z uszkodzenia lub zniszczenia mienia.

Habilitant jest zarazem zdania, że przedmiotem odwołującej się do takich racji reakcji prawnokarnej powinna być przemoc wobec robotów w przypadkach, w których sprawca dopuszcza się jej publicznie. Proponowana przez niego regulacja stanowi świadome nawiązanie do rozwiązań charakterystycznych dla wczesnego (XIX-wiecznego) etapu rozwoju prawa ochrony zwierząt, w którym penalizowane były jedynie akty publicznego okrucieństwa wobec zwierząt. Jest to jednak analogia o tyle częściowa, że o ile rozwiązania takie w stosunku do zwierząt oparte były na ewidentnie wadliwych przesłankach etycznych, o tyle w odniesieniu do współczesnego stanu rozwoju technologicznego proponowane przez autora rozwiązania normatywne wydają się właściwym wyważeniem wchodzących w rachubę racji i wartości moralnych.

Kolejnym z poruszanych przez autora zagadnień jest prawna ocena kontaktów seksualnych pomiędzy ludźmi i robotami. Habilitant prezentuje toczącą się dyskusję wokół postulatów zakazu produkowania i wprowadzania do obrotu robotów przeznaczonych do celów seksualnych. Zajmuje w tej sprawie stanowisko umiarkowane – uznając postulat kryminalizacji tego rodzaju zastosowania robotów za zbyt daleko idący, opowiadając się zarazem za zakazem pewnego typu urządzeń – w szczególności robotów przeznaczonych do imitacji gwałtu oraz seksbotów imitujących dzieci. Pojawiające się w literaturze argumenty wskazujące na szanse, aby tego rodzaju urządzenia mogły przyczynić się do ograniczenia zagrożenia przemocą seksualną wobec potencjalnych ofiar wśród ludzi, za nieoparte na dostatecznie silnych podstawach empirycznych.

Analizuje także formułowane w literaturze postulaty wyposażania robota w moduł zgody (losowo odmawianej), który mógłby przyczynić się do wzmacniania kultury konsensualności kontaktów seksualnych. Wymagałby zarazem odrębnej penalizacji wykorzystywania robota mimo braku udzielonej przez niego „zgody”. Jak zauważa, rozwiązania tego rodzaju mogą jednak nieuchronnie potęgować zagrożenia związane z tworzeniem dodatkowych sposobności do kultywowania przy ich pomocy kultury gwałtu (przemocy seksualnej). Wskazuje także, że różnego rodzaju zachowania publiczne mogące przypominać molestowanie seksualne (np. różne rodzaje dotyku) dokonywane względem robotów imitujących ludzi mogą już *de lege lata* wyczerpywać znamiona „wybryku nieobyczajnego”.

W kolejnym rozdziale habilitant rozważa prawnokarne aspekty ochrony relacji człowieka z robotem. Na tle szerszego kontekstu filozoficznego dochodzi do przekonania, że choć w obecnym stanie rozwoju technologii nie są spełnione warunki do autentycznej obustronnej relacji (przyjaźni, miłości) człowieka i robota, to jednak specyfika takich relacji czyni obecną ochronę prawnokarną robotów (jedynie jako rzeczy o określonej wartości majątkowej) niewystarczającą. Dlatego formułuje zarys propozycji odrębnej penalizacji czynów wymierzonych przeciwko robotom mającym charakter „domestic partners” pokrzywdzonego, jako nowego rodzaju czynu zabronionego ściganego na wniosek (s. 102). Dobrem prawnie chronionym byłby tu w istocie dobrostan emocjonalny pokrzywdzonej istoty ludzkiej, z perspektywy której przedmiot takiego zamachu może mieć charakter jakościowo odmienny od jego jedynie majątkowego wymiaru. Dotyczyć to może zwłaszcza robotów projektowanych do wspierania opieki nad osobami starszymi (trzeba mieć zarazem świadomość, że dotychczasowe doświadczenia z tego rodzaju rozwiązaniami technologicznymi przyniosły efekty znacznie niższe od oczekiwanych – zob. np. J. Wright, *Inside Japan's long experiment in automating elder care. The country wanted robots to help care for the elderly. What happened?* MIT Technology Review, 9.01.2023).

Autor omawia także sytuację prawnokarną robotów z punktu widzenia ich potencjalnej roli w ramach praktyk religijnych, a także szczególne problemy, jakie wiążą się z wykorzystywaniem robotów w działalności policji i innych służb publicznych. W tym ostatnim kontekście bierze pod uwagę nie tylko kwestie odpowiedzialności za ich działania ponoszonej przez posługujących się nim ludzi (a w szczególności odpowiedzialności państwa za działania funkcjonariuszy reprezentujących je służb), ale także prawnokarne aspekty ewentualnego

ataku na robota wykonującego takie zadania w kontekście *rationale* przepisów o ochronie funkcjonariusza publicznego. Formułuje w tym kontekście propozycje *de lege ferenda*, prowadzące do objęcia robotów wykonujących zadania funkcjonariuszy publicznych ochroną analogiczną do tej, jaka przysługuje takim funkcjonariuszom.

Recenzowana monografia habilitacyjna dr. Kamila Mamaka prezentuje bardzo interesujące i przemyślane poglądy, które w sposób bardzo kompetentny przenoszą dyskusje filozoficzne i etyczne dla gruntu karnistyki, w tym konkretnych rozwiązań prawnych – zarówno o charakterze *de lege lata*, jak i *de lege ferenda*. W niektórych punktach formułowane przez niego wnioski i postulaty mogą być dyskusyjne i skłaniać do różnego typu polemik (np. niemal zupełna nieobecność etycznej perspektywy „zasady krzywdy” jako co najmniej jednej z zasad ograniczających zakres penalizacji w pluralistycznym moralnie społeczeństwie, w którym paternalistyczne i moralistyczne regulacje odwołujące się do stanowisk podzielanych jedynie przez określone grupy społeczne powinny stanowić raczej wyjątek niż regułę).

Niezależnie od tego, najistotniejszą konstatacją, jaka nasuwa się po lekturze poszczególnych rozdziałów monografii, jest niezaprzeczalna wartość naukowa rozważań autora, stanowiącego bez wątpienia bardzo istotny wkład wnoszony przez niego do dyskusji nad prawnokarnymi aspektami dynamicznego rozwoju i coraz szerszej komercjalizacji zaawansowanych technologicznie robotów. Habilitant w sposób wręcz wzrocowy prezentuje styl filozofii prawa i dogmatyki prawniczej, a ponadto lokalno-dogmatycznego i uniwersalistycznego ujęcia analizowanych zagadnień regulacyjno-prawnych. Nie mam żadnych wątpliwości, że oryginalność, nowatorskość i bardzo wysoka jakość naukowa monografii *Robotics, Aim and Criminal Law. Crimes against Robots* w pełni odpowiada wymaganiom stawianym monografiom będącym podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki prawne.

3. Pozostały dorobek naukowy habilitanta

Poza monografią habilitacyjną dr. Kamil Mamak jest autorem znacznej liczby wysoko jakościowych publikacji. Część z nich jest tematycznie powiązana z problemami poruszonymi w *Robots, AI and Criminal Law*. Należy jednak zwrócić uwagę, że autor publikował je w uznanych i mających rangę międzynarodową czasopismach, dzięki czemu są one – podobnie jak sama monografia – obecne w globalnej dyskusji dotyczącej prawnych aspektów

rozwoju technologii sztucznej inteligencji i robotyki. Zwróciłbym tu w szczególności uwagę na artykuły publikowane w „AI & Society” (Springer), „International Journal of Social Robotics” (Springer) czy „Frontiers in Robotics and AI” (Frontiers).

Dr Mamak opublikował także szereg innych artykułów, które stały się ważną częścią międzynarodowej dyskusji nad prawnymi aspektami robotyki i technologii autonomicznych agentów cyfrowych. Zaliczyłbym do nich artykuły dotyczące statusu i praw podmiotowych robotów (*Toward Universal Declaration of Robot Rights? Building Robots into global diversity*, Research Handbook on Global Diversity Management, Edward Elgar, w druku; *Humans, Neanderthals, robots and rights*, Ethics and Information Technology, 2022; *Challenges of the Legal Protection of Human Lives in the Time of Anthropomorphic Robots*, Cambridge Handbook on Law, Policy and Regulations for Human-Robot Interactions, Cambridge University Press; *Rights for Robots: Artificial Intelligence, Animal and Environmental Law*, Science and Engineering Ethics 2020; *Military Robots should not look like human*, Ethics and Information Technology 2023; *The Moral Significance of the Phenomenology of Phenomenal Consciousness in Case of Artificial Agents*, AJOB Neuroscience 2023).

Aktywność badawcza i publikacyjna habilitanta w zakresie prawnych wyzwań rozwijającej się robotyki czyni go jednym z bardzo nielicznych polskich prawników czytanych, cytowanych i branych pod uwagę w globalnej dyskusji toczącej się wokół tych zagadnień. Świadczy o tym zarówno sam dorobek publikacyjny, jak i zaproszenia do udziału w istotnych międzynarodowych publikacjach zbiorowych podsumowujących stan badań w poszczególnych obszarach i przygotowywanych dla wiodących światowych wydawnictw naukowych – jak chociażby serii *Research Handbooks* wydawnictwa Edward Elgar czy *Cambridge Handbooks* wydawnictwa Cambridge University Press.

W znanym mi z racji własnej działalności naukowej środowisku badaczy zainteresowanych podmiotowością prawną w kontekście współczesnego rozwoju technologii dr Kamil Mamak jest bodaj najlepiej znanym (i jednym z bardzo nielicznych) przedstawicieli polskiej nauki prawa obecnym w tej dyskusji, a jego prace są cenione i traktowane jako brany pod uwagę głos formułujący argumenty oparte o wysokiej klasy kompetencje prawnicze i filozoficzne.

Potwierdzeniem tej pozycji jest nie tylko stosunkowo wysoki indeks cytowań (h: 9 wg. bazy Google Scholar, 17 publikacji indeksowanych w badzie Scopus, h: 5 wg. danych tej bazy), lecz przede wszystkim już dotychczasowa recepcja monografii habilitanta, która wywołała

zainteresowanie w wielu ośrodkach naukowych na świecie (w tym John Jay College of Criminal Justice w Nowym Jorku, Law and Futures Research Group w Newcastle University czy DRAILS w Katolickim Uniwersytecie Louvain w Belgii). Nie mam żadnych wątpliwości, że habilitant nie tylko dobrze ukierunkował swoje zainteresowania badawcze, ale realizując je już zdobył sobie pozycję i uznanie międzynarodowe w jednym z najdynamiczniej rozwijających się pól badawczych współczesnego prawoznawstwa.

Wśród innych zagadnień podejmowanych w dotychczasowej działalności naukowej habilitanta zwrócić należy uwagę na badania dotyczące praktyki probacji (realizowane w części w ramach grantu Narodowego Centrum Nauki). Ich owocem były publikacje wskazujące na wpływ zaostrzenia warunków warunkowego zawieszenia wykonania kary na surowość orzekanych kar. Dane zebrane przez habilitanta i jego współpracowników dotyczące dwóch wybranych rodzajów przestępstw i orzeczeń zapadających w odniesieniu do nich w 13 sądach wskazują, że paradoksalnie ograniczenie możliwości stosowania probacji spowodowało, że realnie orzekane kary stały się łagodniejsze. Zaostrzenie rygorów orzekania warunkowego zawieszenia wywołało zatem skutek odwrotny od zamierzonego przez projektodawców nowelizacji z 2015 roku (*Paradoxes of Probation: Statutory limitations on the possibility of probation decreased the severity of judgments*, European Journal of Probation, 2023).

Nie mniej interesujące wyniki badań empirycznych habilitanta przyniosły studia nad czynnikami pozaprawnymi mogącymi mieć wpływ na niejednorodność orzekanych sankcji, w szczególności krytyczna analiza rzeczywistych skutków zmian legislacyjnych z 2015 roku mających na celu ograniczenie takiej niejednorodności. Wyniki badań empirycznych habilitanta i jego zespołu przedstawione zostały w dwóch istotnych i wysokiej jakości publikacjach o zasięgu międzynarodowym: *A failed attempt to radically reduce intercourt sentencing disparities by legislation: empirical evidence from Poland*, European Journal of Criminology (2020) oraz *Sex, age, education and marital status the impact of extralegal factors on inter-court sentencing disparities: empirical evidence from Poland*, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2020).

Habilitant prowadził także owocne badania związane z kwestią kryminalizacji tzw. fake-newsów. Ich efektem była m.in. praca *Do we need the criminalisation of medical fake news? Medicine, Health Care and Philosophy* (2021) oraz *Categories of Fake News from the perspective of social harmfulness* (zamieszczona w pracy zbiorowej opublikowanej przez wydawnictwo Springer, 2022). W pierwszej z nich formułuje kontrowersyjną, acz bez wątpienia zasługującą

na poważną dyskusję, propozycję penalizacji rozpowszechniania wiadomości oczywiście sprzecznych z wiedzą medyczną. W drugiej – przeprowadza kompleksową kategoryzację fake-newsów wyodrębniając ich pięć rodzajów różniących się zarówno pod względem karygodności (szkodliwości społecznej), jak i adekwatnej – zdaniem autora – reakcji karnej.

Dodatkowo, za interesujące i wartościowe uważam dokonania autora związane z filozofią karania – w tym monografię opartą o jego rozprawę doktorską „Filozofia karania na nowo” (2021) oraz interesujący artykuł poświęcony jednemu z możliwych nowych rodzajów sankcji karnych – wygnaniu cyfrowemu (*cyber banishment*) – *Cyber Banishment: an old sanction for virtual spaces*, *Criminal Justice Studies* (2023). Uważam ten wątek badań habilitanta za szczególnie interesujący z perspektywy filozofii prawa, w tym filozofii prawa karnego. Wychodzi bowiem naprzeciw potrzebie odniesienia się w sposób oparty o pogłębioną refleksję filozoficzną i etyczną do wyzwań, jakie stawia przez decyzjami prawodawczymi współczesny rozwój technologiczny. Do prac habilitanta wartościowych z tego punktu widzenia zaliczyłbym także monografię „Rewolucja cyfrowa a prawo karne” (2019) – stanowiącego zmodyfikowaną wersję drugiej z rozpraw doktorskich habilitanta.

Reasumując – dorobek publikacyjny doktoranta uważam za w pełni wystarczający do pozytywnej oceny złożonego przez niego wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki prawne. Ma on charakter różnorodny, choć wyraźnie koncentrujący się wokół kilku centralnych wątkach. Dotychczasowe badania i wyniki osiągnięte przez habilitanta zapewniły mu pozycję cenionego eksperta aktywnie uczestniczącego w międzynarodowym dyskursie naukowym i prezentującego perspektywę łączącą systematyczne przygotowanie filozoficzne z ekspertyzą karnistyczną. Zwraca uwagę interdyscyplinarność prowadzonych badań, bardzo wysokie kompetencje naukowe w zakresie prawoznawstwa i filozofii, znakomity warsztat naukowy oraz odważne, a zarazem rozważne, podejmowanie nowych i kontrowersyjnych problemów prawnych. W wyniku tego prace habilitanta publikowane są w najbardziej renomowanych wydawnictwach i czasopismach prawniczych o zasięgu międzynarodowym.

4. Aktywność naukowa i popularyzatorska

Do kryteriów oceny wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego należy nie tylko znaczny wkład w rozwój danej dyscypliny naukowej lecz także istotna aktywność naukowa

realizowana w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Ma ono zapobiegać karierom naukowym opartym o aktywność skoncentrowaną na bardzo wąskim gronie lokalnych odbiorców i współpracowników, pozbawionej szans i ambicji wywierania wpływu na międzynarodowy dyskurs naukowy oraz konfrontacji z wynikami osiąganymi w innych ośrodkach naukowych prowadzących tematycznie zbliżone badania.

Kryterium to jest szczególnie istotne w przypadku nauk społecznych i humanistycznych, w przypadku których w naszej kulturze akademickiej wciąż bywa ono spełniane jedynie w nieznacznym (żeby nie powiedzieć – sprowadzonym do formalnie wymaganego minimum) stopniu.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zatem konstatacja, że w żadnej mierze nie dotyczy to dr Kamila Mamaka. Poza macierzystym Uniwersytetem Jagiellońskim, habilitant od kilku lat związany jest z zespołem badawczym RADAR (*Robophilosophy, AI Ethics and Datafication*) na Uniwersytecie w Helsinkach. Realizacja grantu badawczego finansowanego przez Fińską Akademię Nauk pozwoliła mu na prowadzenie na Uniwersytecie Helsińskim działalności nie tylko badawczej, ale także organizacyjnej i dydaktycznej. W jej ramach współorganizował międzynarodowe konferencje naukowe (Robophilosophy 2022), a także współprowadził seminaria magisterskie dla studentów tej uczelni. Jego aktywność na forum międzynarodowym można uznać za zdecydowanie odbiegającą *in plus* od wzorców wciąż dominujących w polskim prawoznawstwie.

Równolegle do podstawowej działalności badawczej prowadzonej na UJ oraz Uniwersytecie w Helsinkach, habilitant jest także aktywnie zaangażowany w Krakowski Instytut Prawa Karnego – jednostkę o bardzo dużym znaczeniu i rozpoznawalności w polskiej debacie publicznej skierowanej do audytorium w znacznej mierze pozaakademickiego. Będąc członkiem zarządu Instytutu był zaangażowany w działalność wydawniczą, organizatorską oraz popularyzatorską, która uczyniła KIPK istotnym podmiotem propagowania wiedzy prawniczej i eksperckiego wpływu na podnoszenie jakości dyskusji dotyczącej kluczowych zagadnień związanych z tworzeniem i stosowaniem prawa karnego, ale także szerszymi zagadnieniami praworządności oraz aksjologii prawa.

Na uznanie zasługuje także działalność *stricte* popularyzatorska habilitanta. Mieści się w niej blog popularyzujący wyzwania przed jakim staje nie tylko prawo karne, ale także porządki prawne w ogóle (criminalfuture.com). Wymiarem książkowym tej działalności jest praca „Prawo karne przyszłości” wydane przez Wolters Kluwer Polska, w interesujący i przystępny

sposób przybliżająca szerszemu gronu czytelników wiele kluczowych dylematów, z jakim zmagają się prawnik i prawodawstwo. Dr Mamak był także zaangażowany w konsultację niektórych wątków merytorycznych powstającego w Krakowie Małopolskiego Centrum Nauki (Cogiteon). Jest także autorem wielu wypowiedzi publicystycznych na bieżące tematy prawnicze – zarówno w prasie tradycyjnej (Rzeczpospolita, Polityka, Dziennik – Gazeta Prawna), popularnych portalach informacyjnych (Onet) czy czasopismach popularyzujących naukę i kulturę filozoficzną (Filozofuj!). Warto wspomnieć, że w roku 2023 został laureatem nagrody naukowej tygodnika „Polityka”, a w 2018 r. jednym z laureatów w konkursie „Jutronauci”.

Żadnych wątpliwości nie pozostawia także zaangażowanie habilitanta w działalność akademicką prowadzone na wcześniejszych etapach kariery naukowej. Należy w jego ramach wspomnieć o funkcji redaktora naczelnego Internetowego Przeglądu Prawniczego TBSP UJ (2015-2016) oraz inne formy działalności w ramach tego stowarzyszenia, przygotowanie i koordynację kursu MOOC „Wprowadzenie do prawa karnego” na platformie Copernicus College, a także kilkuletnią pracę w charakterze sekretarza Studenckiej Poradni Prawnej WPIA UJ.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że powyższa działalność habilitanta w pełni odpowiada pojęciu istotnej aktywności naukowej prowadzonej na więcej niż jednej uczelni lub jednostce naukowej, w szczególności zagranicznej. Dr Mamak w sposób przemyślany i zrównoważony łączy aktywność badawczą, dydaktyczną i organizatorską o charakterze międzynarodowym z zaangażowaniem lokalnym – zarówno ogólnopolskim, jak i krakowskim. Poza działalnością badawczo-publikacyjną, wykazuje się ponadprzeciętnym zaangażowaniem w popularyzację wiedzy prawniczej i debatę publiczną toczącą się wokół kwestii prawnych pozostających w kręgu jego zainteresowań i ekspertyzy naukowej.

5. Wniosek

Ocena dorobku naukowego i aktywności Pana dr Kamila Mamaka prowadzi do wniosku, że jego dotychczasowe osiągnięcia badawcze, w szczególności – choć bynajmniej nie wyłącznie – przedstawione w monografii *Robotics, Aim and Criminal Law. Crimes against Robots* stanowią znaczny wkład w rozwój nauk prawnych, cechują się rangą i zasięgiem międzynarodowym i wysoką jakością, potwierdzoną wielokrotnymi publikacjami w najbardziej prestiżowych

wydawnictwach i czasopismach prawniczych, a także oddźwiękiem, jaki wiele z nich wywołało w europejskim i światowym środowisku naukowym, w szczególności wśród badawczych prawnych aspektów rozwoju technologii cyfrowych, robotyki i sztucznej inteligencji.

Również pozostała działalność dr. Kamila Mamaka odpowiada kryteriom ustawowym i pozwala stwierdzić, że habilitant w oczywisty sposób spełnia wszelkie wymagania merytoryczne uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

W tym stanie rzeczy oceniam, że w świetle kryteriów określonych w przepisach ustawy – prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz przyjętych standardów oceny takiego dorobku w naukach prawnych, **osiągnięcia naukowe dr Kamila Mamaka w pełni uzasadniają nadanie mu stopnia doktora habilitowanego. Habilitant posiada w dorobku naukowym publikacje wnoszące znaczny wkład w rozwój nauk prawnych (w szczególności w postaci monografii wskazanej przez niego we wniosku) oraz wykazuje się istotną działalnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej (art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy).**

Katowice, czerwiec 2024 r.

Tomasz Pietrzykowski

